

Välfärdsutredningen – konsekvenser för företag och brukare

Anders Morin 2017-01-19

Varje vinstreglering av konkurrensmarknader skadlig

- **Generella effekter på näringslivet**

- innebär ett allvarligt ingrepp i äganderätt och näringsfrihet
- osäkerhet om långsiktiga spelregler
- skadar näringslivets förtroende för politiken permanent
- leder till sämre företagsklimat och investeringsklimat

- **Specifika effekter på varje sektor som regleras**

- medför att de mest effektiva och innovativa företagen lämnar marknaden
- medför att innovativa entreprenörer med hög risk inte startar företag i sektorn
- lägre konkurrenstryck vilket leder till högre priser (kostnader) och sämre produkter (kvalitetsutveckling)
- medför behov av kompletterande regleringar som berör andra branscher

- Utredningens motiv

- vinstsyfte leder till betydande läckage av skattemedel och sämre kvalitet

- *empiriska belägg för detta saknas*

- avkastningen på bokfört operativt kapital - $\frac{\text{rörelseresultatet(RR)}}{\text{rörelsetillgångar-rörelseskulder}}$ -

hög i välfärdssektorn jämfört med hela tjänstesektorn => "övervinster"

- *välfärdsbolagens tillgångar består främst av många kunder, duktig personal, starkt varumärke, fungerande processer etc, d v s tillgångar som ej bokförs i balansräkningen => ej belägg för "övervinster"*

Utredningens förslag mycket långtgående

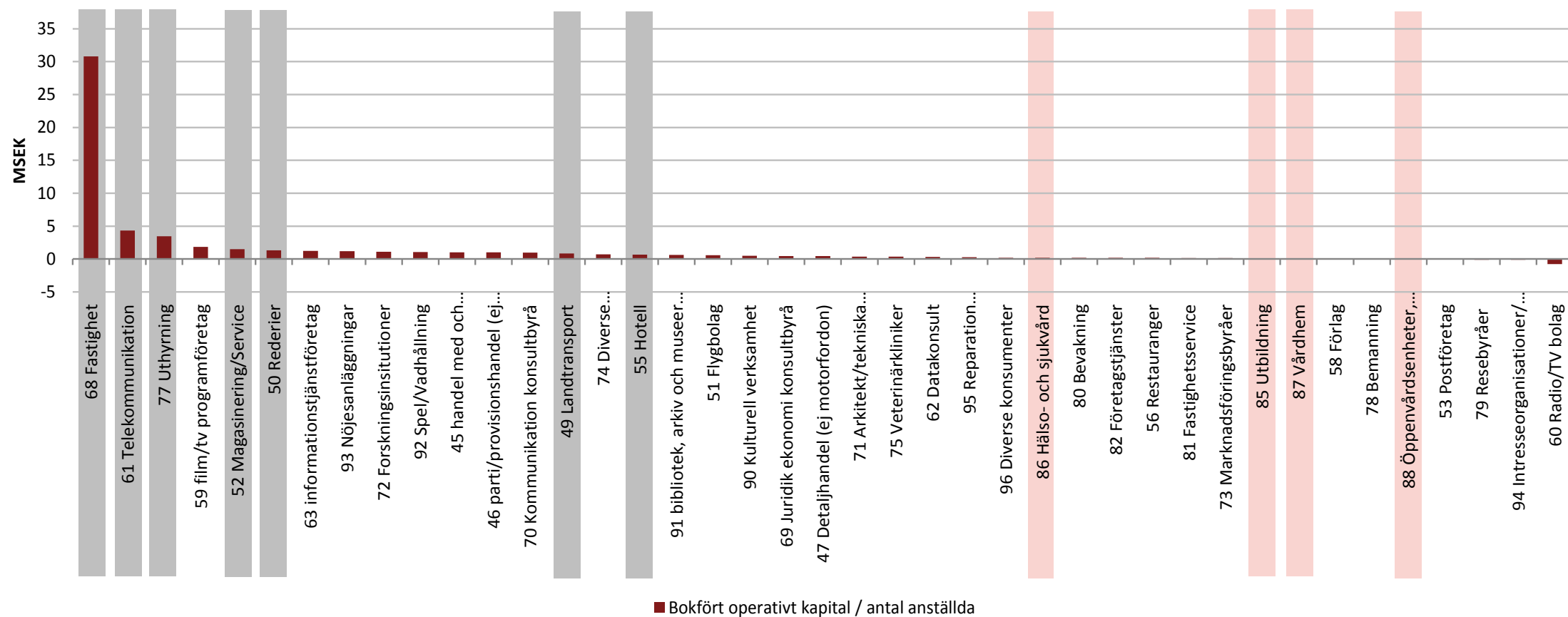
- Vinsttaket beräknas som en högsta tillåten avkastning på bokfört operativt kapital – fungerar inte på personalintensiva tjänsteföretag
- Den högsta tillåtna avkastningen ska vara 7 % plus statslåneräntan (idag cirka 0,35 %)
- 7 % + statslåneräntan - bedömd snittavkastning på börsen, dock rörelseresultatet (vinsten) är i relation till verkligt värde (marknadsvärde), ej bokfört värde

SNs uppdrag till PwC

- Hur relevant är lönsamhetsjämförelsen mellan välfärdssektorn och tjänstesektorn som helhet mot bakgrund av att de stora värdena i välfärdsbolag finns i icke-bokförda tillgångar?
- Vilka effekter skulle det föreslagna vinsttaket få i praktiken, sett till alla företag (AB) i sektorn?

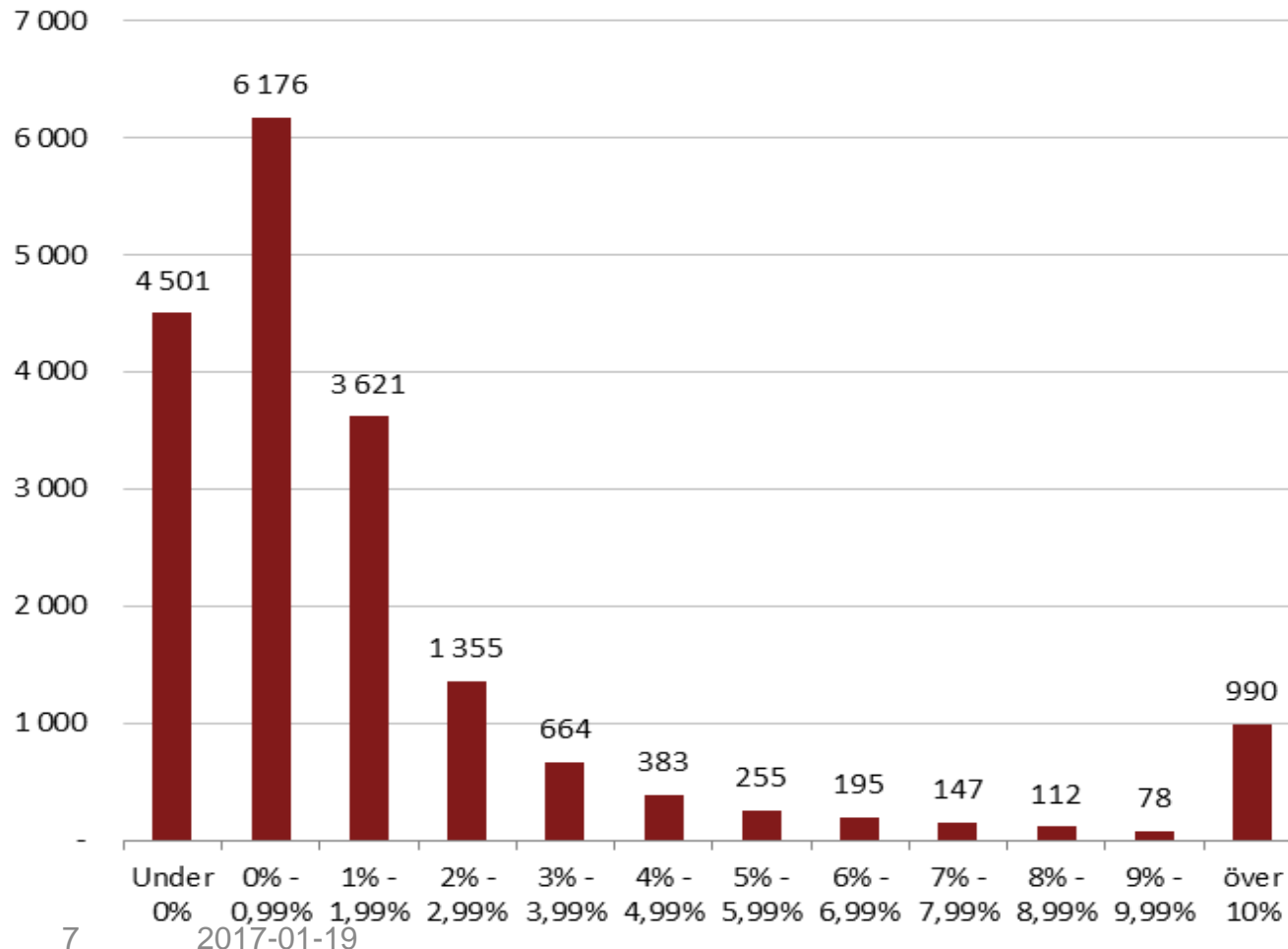
Skillnaden i bokfört operativt kapital per företag, per anställd och som andel av omsättningen stor mellan olika tjänstebranscher

Bokfört operativt kapital per anställd (SNI 45-96, 2014)

Tillåtet rörelseresultat (rörelsens intäkter – rörelsens kostnader) i relation till omsättningen – vilken rörelsemarginal (RM) får företagen ha?

Accepterad rörelsemarginal vid vinsttak (SNI 85-88, Vårhärdsbolag, baserat på 2014 års data)

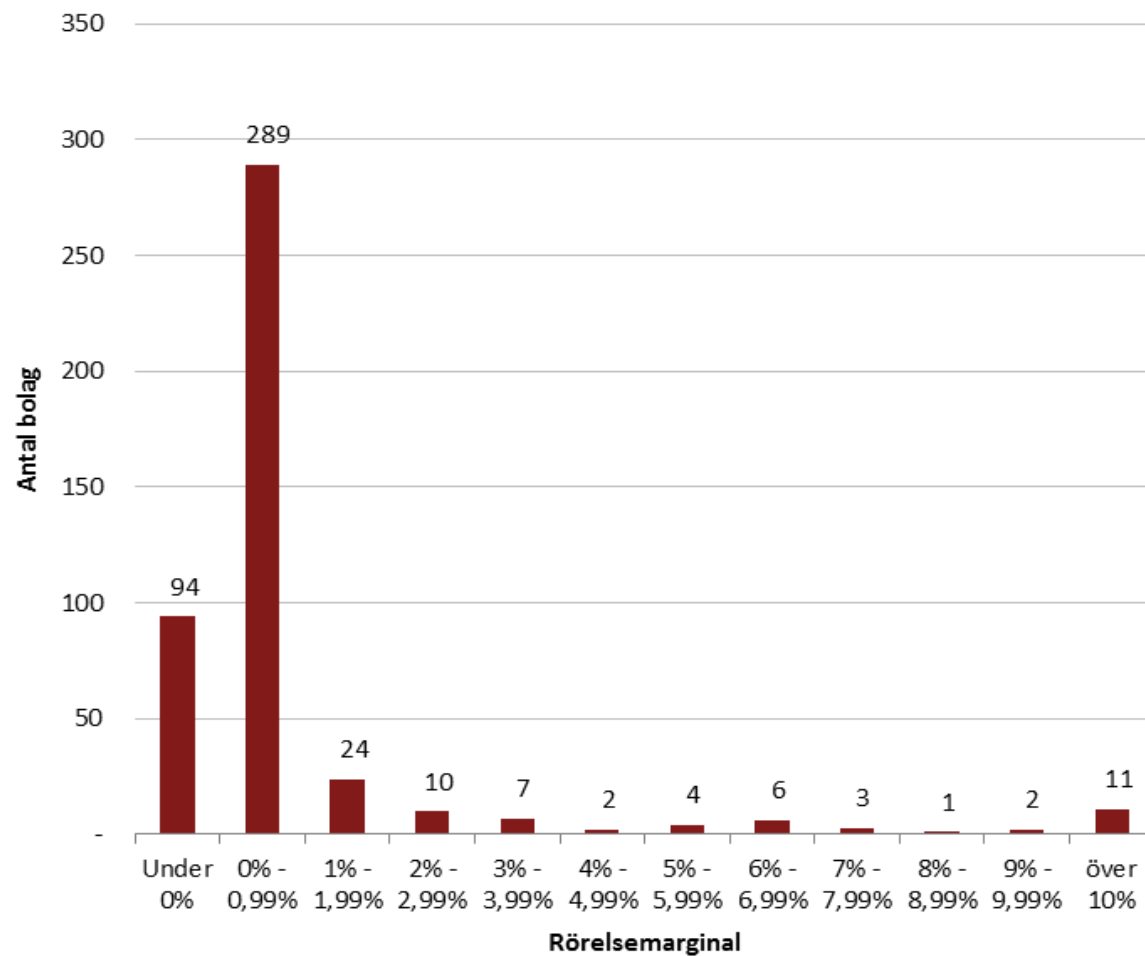

- 24 % av bolagen har negativt operativt kapital.
- 77 % av bolagen skulle få ha en rörelsemarginal som är mindre än två procent.
- RM ska täcka räntor, skatt, nyinvesteringar och riskersättning (inkl bygga buffert)

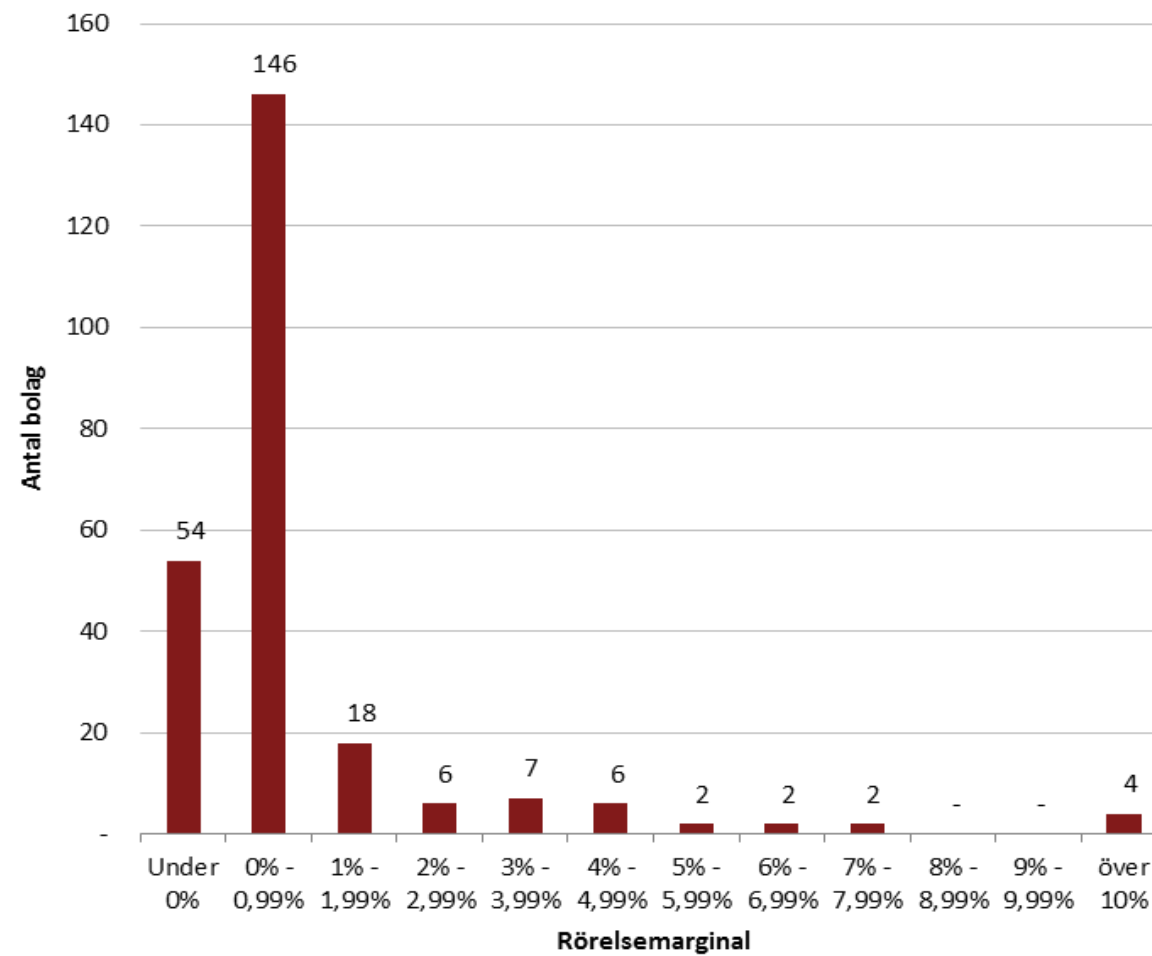
Beräkningen är en förenkling och bygger på alla företag inom SNI 85-88, även sådana med privat finansiering. Antalet företag som direkt påverkas är betydligt lägre, men inte andelen. Även underleverantörer och potentiella leverantörer med idag enbart privat finansiering påverkas dock.

Accepterad rörelsemarginal, förskola och grundskola

Accepterad rörelsemarginal vid vinsttak (SNI 851, Förskoleutbildning, baserat på 2014 års data)

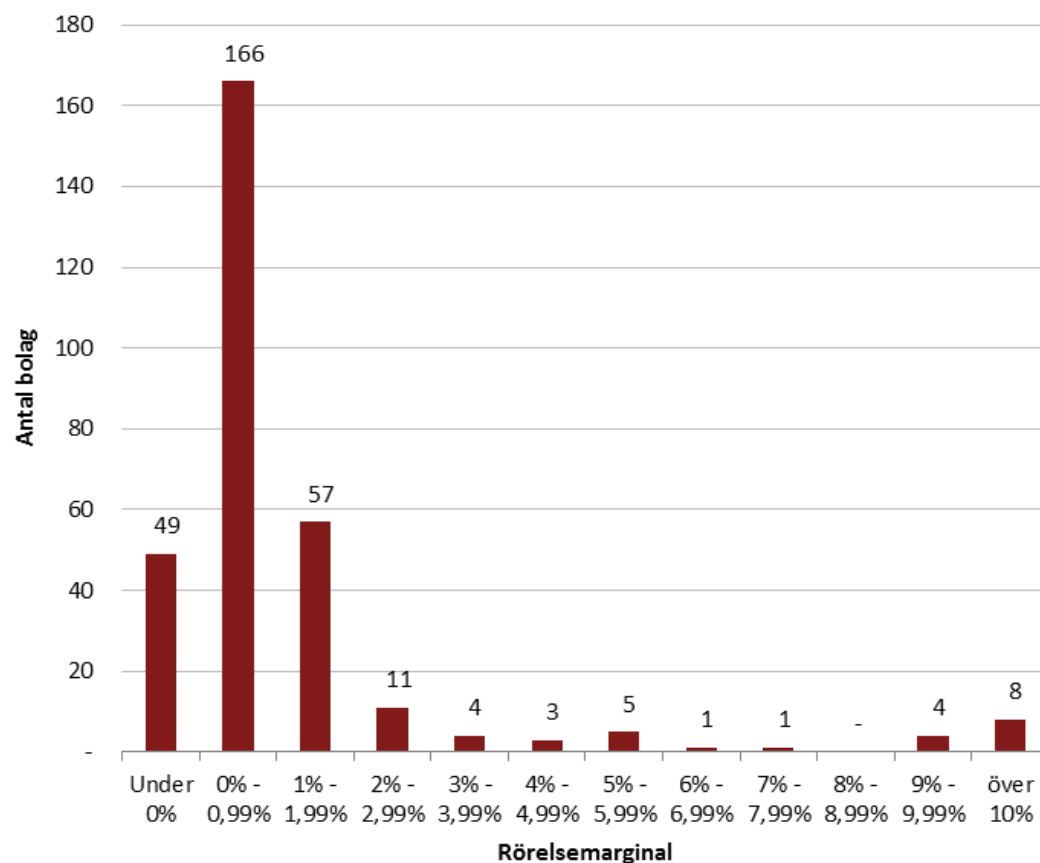

Accepterad rörelsemarginal vid vinsttak (SNI 852, Grundskoleutbildning, baserat på 2014 års data)

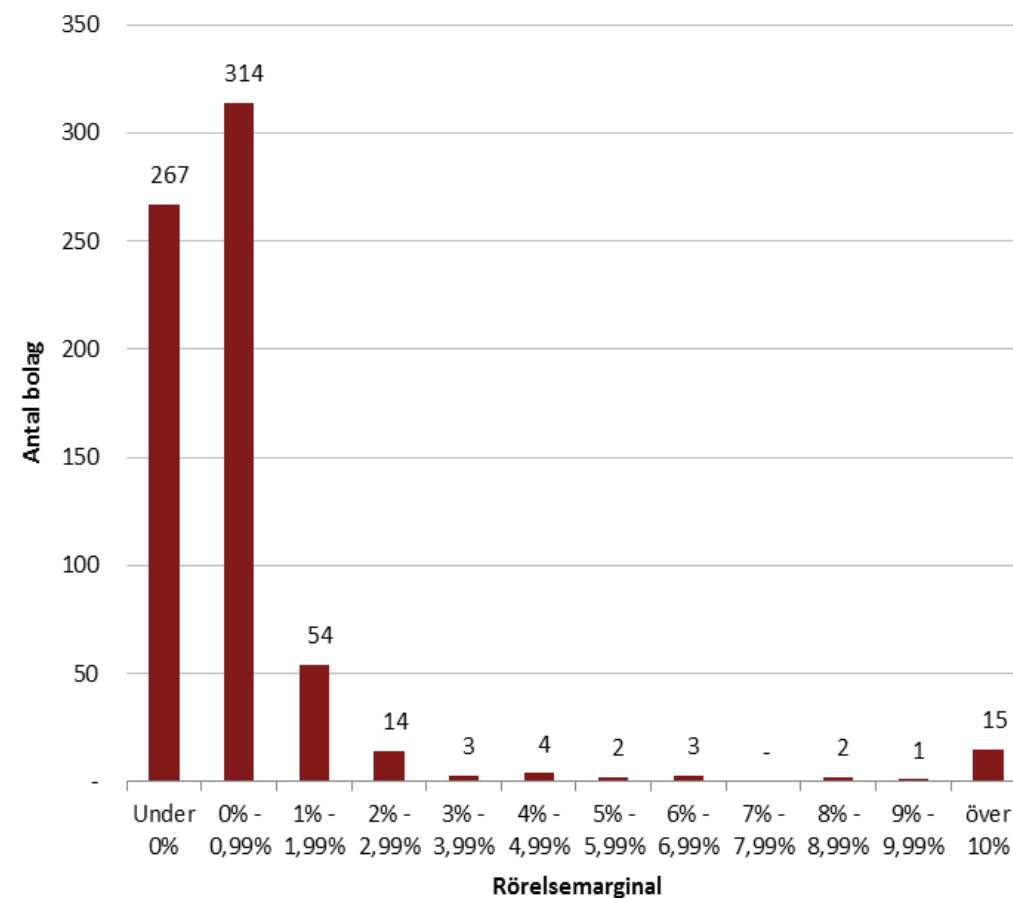

Accepterad rörelsemarginal, hemtjänst och personlig assistans

Accepterad rörelsemarginal vid vinsttak (SNI 88 101, Öppna sociala insatser för äldre personer, baserat på 2014 års data)

Accepterad rörelsemarginal vid vinsttak (SNI 88 102, Öppna sociala insatser för personer med funktionshinder, baserat på 2014 års data)

Möjligheter till buffertuppbyggnad vid olika rörelsemarginaler

- Valfärdsbolagen har behov av buffert på grund av
 - snabbt föränderliga intäkter
 - ej flexibel kostnadsbas
- Vid 2 % rörelsemarginal tar det 150 månader att spara in till en buffert motsvarande 3 månaders intäkter
- Vid 1 % rörelsemarginal tar det 300 månader att spara in till samma buffert

PwCs bedömning: "En rörelsemarginal över tid om högst 2 % som regel otillräcklig i välfärdsbranschen för att driva en sund och stabil verksamhet."

De största aktörerna har större möjlighet att finansiera ökat bokfört operativt kapital, t ex genom fastighetsköp, och därmed tillåtas ha en högre rörelsemarginal.

- Avkastning på bokfört operativt kapital användbart framför allt på kapitalintensiva bolag
- Utredningens jämförelse mellan avkastningen på bokfört operativt kapital för välfärdsbolagen och tjänstesektorn saknar relevans
- Förslaget från välfärdsutredningen mynnar i praktiken ut i ett vinstförbud för de allra flesta företagen
- Verksamheterna skulle bli mycket sårbara för ekonomiska störningar

”En rörelsemarginal över tid om högst 2 % som regel otillräcklig i välfärdsbranschen för att driva en sund och stabil verksamhet.”

- Den absoluta merparten av företagen i välfärdssektorn kommer att avvecklas
- Brukarna drabbas:
 - mångfald och valfrihet försvinner
 - möjligheter att starta nya verksamheter, som svarar mot brukarnas behov eller som innebär innovationer, elimineras
 - kvalitetsutveckling påverkas negativt och kostnader till följd av bristande effektivitet ökar, samtidigt som välfärdssektorns utmaningar ökar